

NADLEŽNOST/DELOKRUG SKUPŠTINE AKCIONARSKOG DRUŠTVA

REZIME: Posmatrajući vrste i strukturu organa akcionarskog društva (skupština, upravni odbor, izvršni odbor, generalni direktor akcionarskog društva, nadzorni odbor, interni revizor, odbor revizora), jasno se uočava da hijerarhijski najviše mesto među svim organima zauzima skupština. Skupština je reprezent vlasnika društva i samim tim ima najvažniju ulogu u akcionarskom društvu i donosi najvažnije odluke. U okviru akcionarskog društva razlikujemo tri vrste skupštine, i to osnivačku, redovnu godišnju i vanrednu. Suština svih ovih skupština ogleda se u tome da svaka od njih donosi najvažnije odluke vezano za rad, poslovanje i opstanak društva uz određene modalitete svojstvene svakoj od ovih vrsta skupštine. Naravno, najšira i najveća ovlašćenja ima redovna godišnja skupština društva, nešto manji obim ovlašćenja ima osnivačka, dok je vanredna skupština na neki način specijalizovana skupština za donošenje hitnih odluka. U odnosu na savremene Evropske trendove i tendencije, skupština akcionarskog društva, je i pored svih pritisaka i pretenzija, uspeła da zadrži svoje mesto i poziciju u hijerarhiji organa akcionarskog društva.

Ključne reči: akcionari, akcionarsko društvo, osnivačka skupština, organi akcionarskog društva, skupština akcionarskog društva

Uvod

Prilikom analize i posmatranja organa akcionarskog društva, nedvosmisleno se može izvući zaključak da skupština akcionarskog društva, kao organ vlasnika društva, ima hijerarhijski posmatrano najviše mesto u akcionarskom društvu. Ovaj zaključak je izveden imajući u vidu organizacionu strukturu organa

* Zamenik direktora za pravne poslove, HIP-Azotara doo Pančevo

** Asistent, Ekonomski fakultet Subotica

upravljanja i vođenja poslova akcionarskog društva, a bazira se na svojinskoj osnovi. Pozicija hijerarhijski najvišeg organa u akcionarskom društvu ne znači automatski da je skupština i najstručniji organ društva. Skupština je zadržavajući za sebe neke od najvažnijih segmenata vlasničkih i upravljačkih funkcija u akcionarskom društvu, zadržala nadležnost da kreira strukturu ostalih organa koji će vršiti funkcije upravljanja i nadzora, a posredno da odlučuje i o nosiocima funkcija vođenja poslova društva.

Novina na evropskom nebu kompanijske regulative, a koja je nesumljivo zahvatila i naša akcionarska društva, jestu institucionalni investitori kao akcionari. Pojava institucionalnih investitora kao akcionara, nesumljivo pojačava profesionalni kredibilitet skupštine akcionara te vodi nesumljivom preporodu ovog organa. Ovo posebno ako se ima u vidu činjenica da je skupština hijerarhijski najviši organ u kome se najčešće nalaze potpuno nezainteresovani i stručno neupućeni akcionari. Trend je da institucionalni investitori iz pozicije pasivnih sve više prelaze u poziciju aktivnih investitora i na planu upravljanja društvom. Ovo za posledicu nesumljivo ima jačanje samog položaja skupštine u hijerarhiji organa akcionarskog društva.

U skladu sa hijerarhijskim položajem i svojinskom strukturom skupštine akcionarskog društva, proizilaze i nadležnosti, odnosno delokrug, same skupštine. Skupština akcionarskog društva u opisu svog delokruga/nadležnosti, obuhvata po važnosti, najbitnija pitanja koja se odnose na postojanje i rad samog društva. U suštini skupština, kao organ vlasnika, donosi prvenstveno odluke koje su u interesu vlasnika većinskog kapitala, ali i odluke koje su u interesu celog privrednog društva kako bi mu omogućile nesmetan rad i poslovanje. Delokrug skupštine akcionarskog društva definiše i utvrđuje sama skupština društva, kao organ vlasnika i to prilikom donošenja osnivačkog akta, naravno uz mogućnost da se tokom poslovanja taj delokrug može menjati u skladu sa prilikama i okruženjem u kojem društvo posluje.

Delokrug organa akcionarskog društva

Kada govorimo o prirodi delokruga organa akcionarskog društva u pravnoj tehnici i zakonodavnoj praksi prisutno je više teorija.¹ Među prvim se pojavila teorija mandata, pod kojom se podrazumeva da skupština daje mandat upravnom odboru, a upravni odbor daje mandat izvršnim direktorima. Prema ovoj teoriji vlastodavac može u svako doba, čak i bez postojanja osnova otkazati, odnosno oduzeti, mandat. Pored ovog sve više se u poslovnoj praksi promoviše i model zakonskog ili statutarnog ovlašćenja, koje je kao takvo vezano za određeni organ i neopozivo do izmene zakona ili statuta. Ovim se uspostavlja čvrsta pozicija (gotovo nepromenljiva) svakog organa u privrednom društvu. U praksi je trenut-

¹ Vasiljević dr Mirko, Komentar zakona o privrednim društvima, Službeni glasnik Beograd, 2006, str. 562.

no na vidiku jedan novi trend koji predstavlja mešavinu teorije mandata i teorije zakonskog i statutarog ovlašćenja. Uporedo sa ovom teorijom i zakonodavnom praksom afirmisala se i teorija o nepostojanju hijerarhije među organima privrednog društva, budući da je svaki organ jedini i najviši u svom zakonskom i statutaru utvrđenom delokrugu.

Zakon o privrednim društvima Republike Srbije² ne govori izričito o pretpostavci nadležnosti prvog direktora (predsednik upravnog odbora i generalnog direktora), što je u suprotnosti sa našim prethodnim Zakonom o preduzećima³. Naime, prema Zakonu o preduzećima, bilo je predviđeno da je prvi direktor bio ovlašćen da odlučuje o svim pitanjima koja zakonom, statutom ili drugim opštim aktom akcionarskog društva nisu stavljena u delokrug drugih organa. Međutim, naš trenutno važeći Zakon o privrednim društvima, predviđa pretpostavku nadležnosti u korist upravnog odbora društva, prema kome sve što nije u nadležnosti skupštine, spada u nadležnost upravnog odbora društva. Kada posmatramo uporedne pravne sisteme, uočavamo da je trend pretpostavke nadležnosti, isto tako na upravnom odboru, iz čega izvodimo zaključak da je naše novo privredno zakonodavstvo u ovom delu pratilo savremena evropska kretanja i tendencije, a sve u skladu sa usvojenim direktivama Evropske unije.

Ipak, neophodno je napomenuti da dolazi postepeno do menjanja određenih trendova u pogledu pretpostavke delokruga i nadležnosti između organa akcionarskog društva. Trend napuštanja demokratizacije akcionarskih društava, koji podrazumeva jačanje ingerencija akcionara-investitora, te jačanje tehokratizma odlučivanja, u ovim društvima, što neminovno vodi jačanju upravno-izvršne sfere vlasti, čini se da se polako menja. Ono što predstavlja problem u ovim novim trendovima je otuđivanje određene sfere vlasti od akcionara kao vlasnika kapitala. Stoga je neminovno da dođe do novog talasa demokratizacije akcionarskih društava i „vraćanje“ nadležnosti skupštini akcionara.

Osnivačka skupština Akcionarskog društva

Kada govorimo o skupštini akcionarskog društva, neophodno je da uočimo razliku (koju i sam zakonodavac čini) između osnivačke skupštine akcionarskog društva⁴ kao posebnog oblika konstitutivne skupštine društva i ostalih skupština koje društvu stoje na raspolaganju. Osnivačka skupština predstavlja jedan od inicijalnih akata prilikom konstituisanja i osnivanja samog privrednog društva. Akcionarsko društvo se osniva u pravom smislu reči i u punom kapacitetu tek nakon uspešnog okončanja osnivačke skupštine. Uspešno „okončanje“ osnivačke

² Zakon o privrednim društvima („Službeni glasnik RS“, broj 125/04)

³ Zakon o preduzećima („Službeni list SRJ“, br.29/96, 33/96, 29/97, 59/98, 74/99, 9/01 i 36/02)

⁴ Član 198. Zakona o privrednim društvima („Službeni glasnik RS“, broj 125/04)

skupštine društva podrazumeva, da je skupština održana u zakonskom roku i da su donete sve neophodne odluke za početak rada i poslovanja privrednog društva.

Osnivači koji osnivaju akcionarsko društvo javnim putem obavezni su, u slučaju uspele emisije, da sazovu i održe osnivačku skupštinu u roku od 60 dana od dana isteka roka za upis akcija utvrđenog u javnoj ponudi i prospektu. Osnivačka skupština se saziva upućivanjem pisanog poziva svakom upisniku akcija uz koji se prilaže celokupna dokumentacija o kojoj se odlučuje na osnivačkoj skupštini (osnivački akt, izveštaj osnivača i ovlašćenih procenjivača, izveštaj o troškovima osnivanja, spisak akcionara po upisnicima na osnovu javne ponude i lista lica koja su u svojstvu osnivača eventualno preuzela akcije bez upisa po osnovu te ponude uz naznačenje broja i vrste akcija koje je preuzelo svako od tih lica).

Ukoliko osnivači akcionarskog društva ne sazovu osnivačku skupštinu u zakonom predviđenom roku, odnosno ako skupština ne donese neophodne odluke, smatra se da osnivanje društva nije uspelo. U ovakvoj situaciji, kada osnivanje akcionarskog društva nije uspelo, osnivači odgovaraju solidarno upisnicima akcija za povraćaj uplaćenih iznosa. Osnivači isplaćuju potencijalne osnivače tako što objavljuju javni poziv isti kao i prilikom upisa akcija i ostavljaju određeni rok za preuzimanje uplata.

Na osnivačkoj skupštini akcionarskog društva pravo da prisustvuju imaju svi upisnici akcija iz javnog poziva. Kao dokaz svog statusa i podobnosti učestvovanja na skupštini, akcionari su dužni da prilikom ulaska na skupštinu stave na uvid svoju upisnicu. Svi upisnici potpuno uplaćenih akcija imaju pravo da učestvuju sa pravom glasa na osnivačkoj skupštini. Da bi odluke na osnivačkoj skupštini mogle da budu donete i da bi bile pravno valjane, neophodno je da postoji kvorum za održavanje osnivačke skuštine. Kvorum za održavanje osnivačke skupštine čini obična većina uplaćenih akcija koje daju pravo glasa o pitanjima iz njene nadležnosti. Ukoliko osnivačka skupština nema kvorum, osnivači mogu ponovo sazvati skupštinu, s tim što između dve skupštine mora da protekne najmanje osam, a najviše 15 dana.

Nadležnost osnivačke skupštine Akcionarskog društva

Nadležnosti osnivačke skupštine akcionarskog društva⁵ su dosta specifične i one obuhvataju sledeće aktivnosti:

1. utvrđuje da li su propisno upisane i uplaćene akcije, odnosno da li su uneti nenovčani ulozi, u skladu sa zakonom i osnivačkim aktom,
2. bira prvog direktora društva, odnosno članove prvog upravnog odbora, ako to osnivači nisu izvršili u osnivačkom aktu,
3. odlučuje o posebnim pravima koja pripadaju osnivačima i odobrava posebne pogodnosti s osnivačima ili drugim licima,

⁵ Član 202. Zakona o privrednim društvima („Službeni glasnik RS“, broj 125/04)

4. donosi odluku o prihvatanju procene vrednosti nenovačnih uloga,
5. odlučuje o odobravanju ugovora koji su osnivači zaključili pre registracije društva, a koji su u vezi s osnivanjem društva, utvrđuje iznos troškova osnivanja društva.

Pored tačno nabrojanih nadležnosti osnivačke skupštine akcionarskog društva, zakon u svojim odredbama navodi i situaciju da ukoliko je broj upisanih akcija u odnosu na ponuđeni broj akcija iz javne ponude veći, osnivačka skupština može odlučiti da prihvati upisani višak ili njegov deo, pri čemu upisnici akcija koji su ranije upisali akcije imaju pravo prvenstva, a ako je više lica istovremeno upisalo te akcije onda prihvata upisani višak srazmerno upisanim akcijama tih upisnika koje nisu višak. Ako osnivačka skupština donese odluku o prihvatanju viška upisanih akcija, akcionari koji su upisali akcije imaju pravo glasa na osnivačkoj skupštini od momenta donošenja te odluke na toj skupštini, ako su akcije upisane.

Kao što je već ranije navedeno, na osnivačkoj skupštini, svaka obična akcija daje pravo na jedan glas. Odluke se na osnivačkoj skupštini donose većinom glasova akcionara sa običnim akcijama, ukoliko zakonom ili osnivačkim aktom i u skladu sa njim javnom ponudom i prospektom nije određen veći broj glasova. Posebno je uređeno da se o prihvatanju procene uloga u stvarima i pravima glasa odvojeno za svaki takav ulog i osnivači i upisnici akcija na osnovu uloga u stvarima ili pravima nemaju pravo glasa o tom pitanju i njihovi glasovi ne ulaze u kvorum glasova. Ista pravila se odnose i na osnivače koji su imali troškove prilikom osnivanja društva i lica koja imaju posebne ugovore sa društvom, a koji podležu odobrenju skupštine. Takođe je posebno regulisano da se odluka o prihvatanju viška upisanih akcija (izmena osnivačkog akta o iznosu osnovnog kapitala) donosi saglasnošću svih upisnika uplaćenih akcija, osim ako osnivačkim aktom nije drugačije uređeno.

Godišnja skupština Akcionarskog društva

Pored osnivačke skupštine, kako je već napred navedeno, akcionarsko društvo ima mogućnost da sazove i neke druge vrste skupština. Akcionarsko društvo može da sazove godišnju skupštinu i vanrednu skupštinu, s tim što se vanredna skupština može sazvati od strane manjinskih akcionara⁶, zatim po nalogu suda⁷ i u slučaju poslovanja društva sa gubitkom⁸. Kao što se vidi vanredna skupština se može sazvati po više osnova, i to iz razloga kako bi se na što kvalitetniji i potpuniji način zaštila prava malih akcionara, ali i samog akcionarskog društva.

⁶ Član 277. Zakona o privrednim društvima („Službeni glasnik RS“, broj 125/04)

⁷ Član 278. Zakona o privrednim društvima („Službeni glasnik RS“, broj 125/04)

⁸ Član 280. Zakona o privrednim društvima („Službeni glasnik RS“, broj 125/04)

Godišnja skupština akcionarskog društva⁹, kako joj i samo ime kaže, saziva se samo jednom godišnje i to najkasnije u roku od tri meseca od dana podnošenja upravnog odboru finansijskih izveštaja za svaku finansijsku godinu ili šest meseci posle završetka poslovne godine. Mesto i dan održavanja godišnje skupštine akcionarskog društva, društvo može da uredi u samom osnivačkom aktu, što je u praksi veoma redak slučaj, ili odlukom upravnog odbora društva, što je preovlađujući način sazivanja skupštine društva. Godišnja skupština se održava u sedištu društva, s tim što je ostavljena mogućnost da se skupština održi i na drugom mestu. Neodržavanje godišnje skupštine u rokovima koji su zakonom predviđeni, ne utiče na valjanost drugih radnji akcionarskog društva.

Ukoliko se godišnja skupština akcionarskog društva ne održi u propisanom roku, nadležni sud (Trgovinski sud) u vanparničnom postupku može naložiti njeno održavanje na zahtev akcionara koji ima pravo da prisustvuje i da glasa na godišnjoj skupštini ili direktora, odnosno člana upravnog odbora društva. Sud ima ovlašćenje da imenuje privremenog zastupnika sa ovlašćenjem da sazove i predsedava sednici skupštine i utvrdi mesto i datum održavanja, kao i dnevni red sednice. Ukoliko se vanredna skupština akcionarskog društva ne održi najkasnije u roku od 30 dana od dana prijema zahteva ili na dan koji utvrdi upravni odbor, nadležni sud u vanparničnom postupku može naložiti njeno održavanje po zahtevu bilo kog akcionara koji je potpisnik zahteva za sazivanje. I u jednom i u drugom slučaju postupanje suda je hitno i ima obavezu da donese rešenje u roku od 48 sati od prijema zahteva. Troškove održavanja ovih skupština po nalogu suda, snosi akcionarsko društvo.

Skupština akcionarskog društva obavezno se saziva bez odlaganja, ako se kod izrade finansijskih izveštaja ili u drugim slučajevima utvrdi da akcionarsko društvo posluje sa gubitkom koji ne prelazi iznos od 50% osnovnog kapitala.

Nadležnost godišnje skupštine Akcionarskog društva

Prema zakonskom tekstu skupština akcionara¹⁰ odlučuje o:

1. izmenama osnivačkog akta, uključujući naročito i promene koje ustanovljavaju, povećavaju ili smanjuju odobreni broj akcija ili promene prava ili povlastica bilo koje vrste ili klase akcija, povećavaju ili smanjuju osnovni kapital, ali ne uključujući promene koje može izvršiti upravni odbor u skladu sa zakonom;
2. statusnim promenama, promeni pravne forme u drugu formu privrednog društva i sticanje i raspolaganje imovinom velike vrednosti, u skladu sa zakonom;
3. raspodeli dobiti i pokriću gubitaka, ako osnivačkim aktom ili statutom nije drukčije određeno,

⁹ Član 276. st.1. Zakona o privrednim društvima („Službeni glasnik RS“, broj 125/04)

¹⁰ Član 290. Zakona o privrednim društvima („Službeni glasnik RS“, broj 125/04)

4. usvajanju finansijskih izveštaja, kao i izveštaja upravnog odbora, izveštaja revizora i nadzornog odbora, ako postoji, u vezi sa finansijskim izveštajima,
5. politici naknada i nagradama članovima upravnog odbora,
6. izboru i razrešenju članova upravnog odbora društva,
7. prestanku društva,
8. izboru i razrešenju revizora,
9. pitanjima podnetim skupštini akcionara na odlučivanje od strane upravnog odbora društva, u skladu sa ovim zakonom,
10. izdacima po osnovu nagrađivanja direktora društva ili članova upravnog odbora putem izdavanja akcija, varanata i drugih finansijskih i nefinansijskih davanja,
11. drugim pitanjima navedenim u ovom zakonu ili osnivačkom aktu društva.

U skladu sa gore navedenim može se nedvosmisleno izvući zaključak da skupština u osnovi ima četiri kategorije funkcija¹¹. Prvo, normativne, pod kojim se u osnovi podrazumeva da donosi osnivački akt društva, da odlučuje o izmenama tog istog osnivačkog akta sem izmena koje u smislu Zakona može učiniti upravni odbor društva. Drugo, imovinske, pod kojima se podrazumeva da odlučuje o raspodeli i upotrebi dobiti i pokriću gubitaka ukoliko ovo nije preneto na upravni odbor, da donosi finansijske izveštaje i usvaja izveštaj upravnog odbora o poslovanju i izveštaj revizora, odlučuje o povećanju i smanjenju osnovnog kapitala. Treće, izborne, u koje spada da bira i razrešava članove upravnog i članove nadzornog odbora, revizora i likvidatora, te da im određuje nagradu, odnosno naknadu. Četvrto, statusne, gde odlučuje o statusnim promenama, o promeni oblika društva, o prestanku društva. Pored ovih, kao peto, skupština može odlučivati i o drugim pitanjima predviđenim osnivačkim aktom ili ovim zakonom, posebno o odobravanju poslova članova organa društva u kojima postoji sukob interesa s društvom, kao i o pitanjima koje joj upravni odbor podnese na odlučivanje.

Vanredna skupština Akcionarskog društva

Akcionarsko društvo ima mogućnost da sazove i vanrednu skupštinu akcionara¹² i to na zahtev upravnog odbora ili bilo kog drugog lica koje je ovlašćeno osnivačkim aktom da sazove skupštinu. Zahtev koji se podnosi na ovaj način, mora biti datiran, potpisan od strane svih akcionara koji ga podnose i mora sadržati predlog dnevnog reda, kao i podatke za identifikovanje tih akcionara, o broju akcija koje svaki od njih poseduje, o cilju ili ciljevima zbog kojih se skupština saziva. Vanredna skupština se može sazvati i po pisanom zahtevu akcionara sa

¹¹ Vasiljević Mirko, Komentar zakona o privrednim društvima, Službeni glasnik Beograd, 2006, str. 561.

¹² Član 277. Zakona o privrednim društvima („Službeni glasnik RS“, broj 125/04)

najmanje 10% akcija sa pravom glasa o pitanju predloženom za vanrednu skupštinu. Zahtev koji se podnosi u ovoj proceduri smatra se da je primljen u akcionarskom društvu ako je uručen i adresovan na upravni odbor društva u sedištu društva označeno u osnivačkom aktu. Vanredna skupština može da se sazove i na zahtev likvidatora društva, ukoliko je drušvo u likvidaciji.

Upravni odbor akcionarskog društva dužan je da donese odluku o prihvatanju ili odbijanju sazivanja vanredne skupštine najkasnije u roku od 10 dana od dana prijema zahteva, te da u roku od sedam dana od dana donošenja odluke obavesti o tome svako lice koje je zahtevalo sazivanje vanredne skupštine. Ukoliko upravni odbor odbije sazivanje vanredne skupštine, ta odluka mora obavezno da sadrži i razloge odbijanja. Važno je napomenuti da vanredna skupština akcionarskog društva može odlučivati jedino o pitanjima navedenim u zahtevu za sazivanje vanredne skupštine.

Ovo u suštini znači da u pogledu delokruga/nadležnosti vanredne skupštine akcionarskog društva ne postoje nikakve razlike u odnosu na delokrug/nadležnost redovne skupštine društva. Odnosno nadležnost vanredne skupštine u potpunosti je identičan sa nadležnošću redovne skupštine društva. Jedina specifičnost se ogleda u tome što prilikom zakazivanja redovne godišnje skupštine nije neophodno posebno obrazlagati razlog sazivanja i tačke dnevnog reda, dok prilikom zakazivanja vanredne skupštine svaka tačka dnevnog reda mora biti posebno obrazložena sa navođenjem razloga za hitnost i zašto da se odlučuje na vanrednoj, a ne na redovnoj skupštini društva.

Zaključna razmatranja

Ovako posmatrana i analizirana nadležnost/delokrug osnivačke skupštine akcionarskog društva dovodi nas do sledećih zaključaka. Donošenje odluka na osnivačkog skupštini akcionarskog društva predstavlja donošenje i utvrđivanje esencijalno važnih elemenata za početak rada i poslovanja društva. Sve odluke koje su zakonom stavljene u nadležnost osnivačke skupštine, moraju da budu donete i ulaze u sadržinu samog osnivačkog akta društva, kao i svih ostalih opštih akata društva. Odluke koje se donesu na osnivačkoj skupštini društva, definišu i određuju pravni status, položaj, vrstu i kapacitet samog privrednog društva, one u određenom smislu određuju i „sudbinu“ samog društva. Ukoliko se neophodne odluke ne donesu na osnivačkoj skupštini, tada nemamo privredno društvo, osnivanje nije uspelo i sve je ostalo na pokušaju. Ne donošenjem odluka na osnivačkoj skupštini, privredno društvo nije dobilo potvrdu svog ekonomskog i pravnog oportuniteta od samih osnivača, te sledstveno tome ne može ni da pravno egzistira.

Osnivačka skupština akcionarskog društva ima puno ovlašćenje da izvrši promenu određenih odluka i akata koji su predloženi za usvajanje na osnivačkoj skupštini i koji su upućeni prilikom slanja javnog poziva. Ovde se prvenstveno

misli na donošenje odluke o povećanju kapitala društva upisom novih akcija i novih akcionara. Ovo svoje ovlašćenje, osnivačka skupština, crpi iz činjenice da predstavlja prvi saziv i skup svih vlasnika društva u osnivanju, te da se na početku definišu i utvrđuju svi elementi budućeg društva pa između ostalog i visina osnivačkog kapitala kao i broj akcionara društva. Sa druge strane, za donošenje ovakvih odluka od strane osnivačke skupštine, zahteva se saglasnost svih upisnika akcija, i to iz razloga očuvanja proporcionalnosti kapitala odnosa i samog položaja akcionara u društvu. Važno je istaći, da nijedna odluka doneta na osnivačkog skupštini akcionarskog društva nije nepromenljiva i večna, već je dozvoljeno prilagođavanje društva tržišnim uslovima i kapital odnosu u društvu, uz naravno poštovanje zakonskih normi i okvira.

Posmatrano u odnosu na redovnu skupštinu akcionarskog društva može se izvući zaključak da se suština nadležnosti redovne skupštine akcionarskog društva ogleda u tome da joj stoji na raspolaganju donošenje najvećeg broja odluka koje direktno utiču na samo društvo. To praktično znači da se na redovnoj skupštini, mogu doneti, tačnije donose se sve odluke koje utiču na status, poslovanje i opstanak samog društva. Redovna skupština može punopravno donositi odluke uz jedno ograničenje, a to je da može donositi samo one odluke koje su joj izričito zakonom stavljene u nadležnost. Novim zakonodavstvom je pretpostavka nadležnosti izuzeta od skupštine i preneti na upravni odbor društva, te stoga proizilazi i ovakvo ograničenje u donošenju odluka redovne skupštine. Ipak, ovo ne znači da su redovnoj skupštini uskraćena neka ovlašćenja (ona i dalje ima najšira i najveća ovlašćenja posmatrano u odnosu na druge organe društva), jer ona je i dalje reprezent vlasnika društva koji imaju potpunu autonomiju u odlučivanju o sudbini društva, što proističe iz kapital odnosa koji je suština ovog tipa društava.

Nadležnost/delokrug vanredne skupštine akcionarskog društva u određenom smislu je posebna i specifična. Ta posebnost i specifičnost se ponajpre ogleda u tome da se vanredna skupština zakazuje izvan onih redovnih termina za sazivanje skupštine a koji su zakonom predviđeni. Isto tako posebnost i specifičnost se ogleda i u tome što se na vanrednoj skupštini odlučuje (najčešće) samo o hitnim/gorućim pitanjima vezanim za rad i poslovanje društva, dok se donošenje svih ostalih odluka koje ne zahtevaju hitnost, odlaže za redovnu skupštinu akcionarskog društva. Isto tako rokovi sazivanja ove vrste skupštine su kraći što ukazuje na važnost i hitnost sazivanja i održavanja ove skupštine, odnosno na važnost odluka koje se trebaju doneti.

Nadležnost vanredne skupštine akcionarskog društva nije tačno zakonom definisana, već se posredno izvodi zaključak da vanredna skupština akcionarskog društva ima isti opseg ovlašćenja kao i redovna skupština. Ovo uz napomenu, da se predložene odluke kao i razlog sazivanja vanredne skupštine prilikom sazivanja moraju valjano obrazložiti, a što nije slučaj prilikom sazivanja osnivačke i redovne skupštine društva. Nedostatak obrazloženja može uticati na pravnu va-

Ivanost sazivanja skupštine i samim tim na pravnu valjanost odluka donetih na tako sazvanoj skupštini.

Vanredna skupština akcionarskog društva predstavlja znak za opasnost koji upućuje akcionarsko društvo. Sazivanje vanredne skupštine društva znači da je situacija u društvu kritična i da treba hitno reagovati u otklanjanju svih problema koji su se pojavili, naravno u domenu mogućeg i zaknom dozvoljenog. Isto tako, vanredna skupština, predstavlja jako dobar način brzog reagovanja akcionarskog društva na probleme koji su se pojavili, a nisu bili očekivani i planirani.

Aleksandar Grujić, Ph.D.

The deputy manager for legal issues, The Chemical-Industrial Company – The Fertilizer Factory, the limited liability company of Pančevo

Assist. Ozren Uzelac

The Faculty of Economy in Subotica

Competence – the sphere of activity of the joint-stock company assembly

A b s t r a c t

Looking at different kinds and structures of the Corporation parts (assembly, main board, executive board, director of the corporation, supervision board, internal reviser, reviser board), one can clearly see that the highest place in the hierarchy belongs to the assembly. The assembly is the representative of the owner, so it plays the most important role in the Corporation and makes the most important decisions. There are three kinds of assemblies in the Corporation: constitutional, regular yearly and extra scheduled. Each one makes the most important decisions considering the work, policy and survival of the Corporation and each one has certain modalities. Certainly, the widest and biggest authority has the regular yearly assembly, somewhat less authority has the constitutional one, and the extra scheduled assembly is in a way specialised for making urgent decisions. Considering the contemporary European trends and tendencies, the assembly of the Corporation has managed to keep its place and position in the hierarchy of the Corporation parts, in spite of all the pressure and pretensions.

Keywords: stockholder, joint-stock company founding meeting, assembly joint-stock company.

Literatura

1. Vasiljević Mirko, Komentar zakona o privrednim društvima, Službeni glasnik Beograd, 2006.
2. Zakon o privrednim društvima, „Službeni glasnik RS“, broj 125/04
3. Zakon o preduzećima, „Službeni list SRJ“, br.29/96, 33/96, 29/97, 59/98, 74/99, 9/01 i 36/02
4. Vasiljević Mirko, Komentar zakona o privrednim društvima, Službeni glasnik Beograd, 2006.